

себе надією, що хтось колись опублікує його. Тому гранично стислий, без розумувань, без деталей, думок. Та й життя навчило... мовчати» [4, с. 187].

Отже, дослідження щоденників Володимира Малика під кутом зору відображення в них реалізації права на творчість показує, що залишилися теми, зокрема про Україну в ХХ столітті, які письменник хотів би підняти в своїх художніх текстах, але розумів, що ще не час. На щастя, статус незалежної України дозволяє сучасним авторам реалізувати це право.

Список використаних джерел

1. Гудима А. Кара без вини : роман. Київ : Урожай, 1993. 288 с.
2. Кирій І. Голодна весна : автобіографічна повість. Київ : Молодь, 1993. 256 с.
3. Гуцало Є. Голодомор : повість // Гуцало Є. Твори: в 5 т. Т. 2. Київ : Дніпро, 1996. С. 376–460.
4. Малик В. Синя книга : щоденник : записки для себе : 1958-1998 / упорядники О. Сиченко, Н. Сиченко. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2010. 308 с.
5. Петренко М. Сні про окраєць хліба. Львів : Ліга-Прес, 2008. 168 с.
6. Потупейко М. У лабетах смерті : роман-трагедія. Київ : Дніпро, 1994. 572 с.

Кость Світлана Петрівна,

доцент кафедри початкової та дошкільної освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент

КОМУНІКАТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ГАЗЕТНОЇ ЗАМІТКИ НА ТЕМУ ПРАВА

У газетній практиці новини на теми права в основному відображені в інформаційних та аналітичних жанрах, зокрема у замітці, – одному із найбільш універсальних жанрів журналістики. Замітка, зокрема замітка на правову тематику, належить до тих жанрів журналістських творів, які безпосередньо відображають дійсність, і основне завдання яких полягає у повідомленні, відтворенні, описанні правового факту, події, а також у тому, щоб передати думки комунікантів із назрілих правових аспектів життя.

Замітки на правову тематику як інформаційний жанр мають такі особливості:

1. Візуальний канал комунікації. Процес комунікації здійснюється за допомогою візуальної семіотичної системи, зокрема писемності. Оскільки замітка має писемну (друковану) форму, то відбір слів, конструкцій відбувається за законами писемного спілкування. Саме тому автор повинен значну увагу приділяти не лише змісту замітки, а й формі викладу. Автор замітки і читач не можуть опертися на спільну перцептивну базу. Тому журналіст повинен використати достатньо мовних засобів (пояснень, описів тощо) для того, щоб читач зміг чітко асоціювати картину описуваного.

2. Висвітлення типу правової події відбувається у минулому часі, після того, як подія відбулась. Це стає причиною низки особливостей організації писемного мовлення журналіста:

а) неспонтанність (підготовленість), попередньо обдумане мовлення автора, поглиблена робота над словом, текстом, аналіз написаного, редагування;

б) читач замітки не має можливості перевірити написане із тим, що сталося насправді і тому змушений сприймати певну подію так, як її подає автор;

в) читаючи замітку, виникає ефект присутності читача на місці події. Цей ефект впливає на безпосередні почуття, враження, переживання, емоції, оцінки, судження, коментарі адресата.

3. Прагнення до точного відтворення подій, документалізму. У замітці практично немає емоційності, експресивності, оцінності у висвітленні матеріалу. Це впливає на добір мовних засобів і організацію мовного коду в цілому. Оскільки в правовому тексті домінує думка, то текст завжди повинен бути аргументованим.

4. Динамізм зображуваних подій. Замітка – оперативно-новинний жанр, у якому динамічно відтворюється картина правової події.

5. Модель адресата. Адресат – це кінцевий «споживач» повідомлення, який приймає повідомлення, декодує його й інтерпретує відповідно до своїх когнітивних можливостей та конкретних умов. Замітка є універсальною формою повідомлення новин з правового життя і розрахована на зацікавленого читача.

Модель адресата (читача):

– людина, для якої читання матеріалів на правову тематику – це можливість швидко дізнатися нову інформацію з проблем права;

- людина, яка зацікавлена в читанні замітки саме про конкретну правову подію;
- людина, яка обізнана в правових питаннях, юрист;
- людина, яка оцінює дії сторін правового конфлікту, зауважує неточності й помилки, згоджується або ні з рішенням, наприклад, суду, вивчає причинно-наслідкові зв'язки;
- людина, яка цікавиться новинами у сфері права.

Отже, до комунікативних особливостей замітки на тему права належать: візуальний канал комунікації, висвітлення типу правової події у минулому часі, прагнення автора до документалізму, динамізм зображуваних подій, особлива модель читача.

Список використаних джерел

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник / Флорій Бацевич. – К. : Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.
2. Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської творчості : підручник / В.Й.Здоровега. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Львів : ПАІС, 2004. – 268 с.
3. Лизанчук В.В. Основи радіожурналістики : підручник / Василь Лизанчук. – К. : Знання, 2006. – 628 с. + компакт-диск.
4. Кость С.П. Правовий дискурс газет України : монографія / Світлана Кость. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2014. – 185 с.

Котляренко Світлана Василівна,

доцент кафедри методики викладання української мови та літератури Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, кандидат філологічних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ У СФЕРІ ЛІНГВІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На сучасному етапі розвитку лінгвістичних наук спостерігається підвищена увага до людського фактору комунікації, функціонування мовних одиниць у процесі спілкування, комунікативно-прагматичного підходу. Так, згідно з визначенням В. Н. Комісарова, прагматичний аспект тексту є здатністю тексту створювати певний комунікативний ефект [6, с. 209].